

Evaluatie van de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut

Gevalideerd plan van aanpak

Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

Afdeling Strategie en Coördinatie

Afdeling Onderzoek

26 oktober 2015

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Aanleiding voor de evaluatie	4
3.	Beleidscontext	5
4.	Doelstellingen van de evaluatie en beoogde resultaten	9
4.1	Doelstellingen van de evaluatie	9
4.2	Beoogde resultaten/Elementen van de evaluatie.....	10
5.	Krijtlijnen en draagwijdte van de evaluatie	11
6.	Evaluatielijken en bijhorende -vragen.....	12
6.1	Evaluatie van de werking en het functioneren	12
6.2	Een evaluatie van de resultaten en prestaties	15
6.3.	SWOT –analyse	17
6.4.	Analyse en beoordeling van (het ontwerp van) strategisch plan 2017-2021	17
7.	Onderdelen van de evaluatie en methodologie	17
7.1	Onderdelen van de evaluatie	17
7.2	Methodologie	18
7.3	Procedure	19
8.	Informeren van en communiceren met het voorwerp van de evaluatie en alle (betrokken) stakeholders (betreffende de uit te voeren evaluatie)	20
9.	Uitvoering en procedureel verloop van de evaluatie.....	20
10.	Gebruik en verspreiding van de resultaten van de evaluatie.....	21
11.	Afspraken gemaakt met het Orpheus Instituut na overleg.....	21
	Bijlage 1	23

1. Inleiding

Het Orpheus Instituut is een instelling voor postinitieel onderwijs. In 2007 werd binnen dit Orpheus Instituut het Orpheus Research Centre in Music (hierna ORCiM) opgericht. Dit centrum ontwikkelt een voor Europa unieke en internationaal gewaardeerde onderzoeksomgeving voor wetenschappelijk en artistiek onderzoek in muziek. ORCiM heeft zelf geen rechtspersoonlijkheid en is een onderdeel van het Orpheus Instituut.

Het decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009 stipuleert dat de instellingen voor postinitieel onderwijs hun subsidiering vanuit wetenschapsbeleid moeten aanwenden voor de uitbouw en bevestiging van de instelling als wetenschappelijk excellentiecentrum met internationale erkenning in hun respectievelijk vakgebied.

Naast het faciliteren van artistiek onderzoek in muziek (via ORCiM) verzorgt het Orpheus Instituut postacademisch onderwijs en vorming in muziek, zoals de sinds 2004 bestaande internationale (en interuniversitaire) doctoraatsopleiding docARTES.

De symbiose tussen het onderzoekscentrum ORCiM en deze doctoraatsopleiding zorgt voor een samenwerking tussen senior en junior onderzoekers. Het geeft enerzijds de doctorandus (musicus) de kans op een geïntegreerde opleiding tot onderzoeker door de samenwerking met een kwalitatief hoogstaand onderzoekscentrum, en anderzijds kunnen senior onderzoekers niet enkel hun ervaring en kennis delen maar ook nieuwe ideeën voor het eigen onderzoek opdoen via samenwerking met junior onderzoekers.

ORCiM concentreert zich op artistiek onderzoek in muziek, dat ontstaat uit de muzikale praktijk zelf. ORCiM behandelt nieuwe onderzoeksvragen die alle betrokkenen in het veld van het artistiek onderzoek aanbelangen. Daarmee ondersteunt het onderzoekers en praktiserende muzikanten in bestaande en te ontwikkelen domeinen, waar (de ontdekking van) artistieke kennis van cruciaal belang is. Op deze manier verzekert ORCiM een goede doorstroming van kennis vanuit de onderzoekswereld naar die van de muzikale praktijk en artistieke educatie en omgekeerd.

Op 30 april 2013 werd een nieuw convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Orpheus Instituut betreffende de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het instelling afgesloten, wat in de praktijk neerkomt op de ondersteuning van ORCiM vanuit het beleidsdomein EWI. In tegenstelling tot het vorige convenant werd ervoor geopteerd de periode waarop dit convenant betrekking heeft, te beperken tot 4 kalenderjaren, nl. van 1 januari 2013 tot 31 december 2016. Het doel van deze keuze is de einddatum van dit convenant te laten samenvallen met de einddatum van de lopende beheersovereenkomst tussen het Orpheus Instituut en het Departement Onderwijs en Vorming. Dit laat toe om voor een volgende periode één gezamenlijk convenant met de Vlaamse overheid op te stellen (zoals de evaluatie 2012 van (de wetenschappelijke opdracht van) het Orpheus Instituut ook aanbeveelt).

2. Aanleiding voor de evaluatie

Het convenant 2013-2016 tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Orpheus Instituut betreffende de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van de instelling – hierna het convenant genoemd -, voorziet in artikel 15 specifiek dat de algemene werking van ORCIM voor het verstrijken van het lopende convenant zal worden geëvalueerd aan de hand van de in het convenant vooropgestelde strategische en operationele doelstellingen en KPI's maar ook rekening zal houden met het ruimer beleidskader.

Het convenant 2013-2016 tussen de Vlaamse overheid en het Orpheus Instituut bevat in eerder vermeld artikel volgende evaluatiebepalingen, nl.:

§1. De algemene werking van ORCIM wordt voor het einde van het Convenant geëvalueerd aan de hand van de strategische en operationele doelstellingen en de KPI's die in dit Convenant zijn gedefinieerd, maar ook rekening houdend met het ruimer beleidskader.

§2. De evaluatie zal in het bijzonder rekening houden met:

- het strategisch plan 2013-2016;
- het behalen van de strategische en operationele doelstellingen en KPI's;
- de jaarverslagen die de Instelling tijdens de duur van het Convenant heeft bezorgd;
- het voortgangsrapport dat de Instelling heeft opgesteld;
- het zelfevaluatierapport dat de Instelling heeft opgesteld;
- een bibliometrische analyse;
- het oordeel van een internationaal panel van experts;
- een benchmark met andere vergelijkbare Instellingen;
- een analyse van de impact van de Instelling op het Vlaamse maatschappelijke en economische weefsel;
- de invulling van de beoogde man/vrouw-verhouding in de samenstelling van de raad van bestuur van de Instelling.²

§3. Nadere bepalingen betreffende de inhoud van de Evaluatie en de reikwijdte zullen uiterlijk op 30 november 2015 door het departement³ worden toegelicht aan de Instelling⁴.

(...)

¹ In dit document worden enkel die (delen van de) paragrafen uit het betreffend artikel van het convenant vermeld die van belang zijn voor de uitvoering van de evaluatie.

² Zie verder in dit document voor een concrete vertaling van deze elementen uit het convenant.

³ Hiermee wordt het Departement EWI bedoeld.

⁴ Hiermee wordt onderhavig plan van aanpak bedoeld.

§6. Het departement zal voor de evaluatie de gepaste evaluatieorganen aanstellen die over de expertise beschikken om de activiteiten, de resultaten en het potentieel van de Instelling vakkundig te beoordelen. (...)

§7. De zelfevaluatie bestaat uit zowel een ex post- als een ex antegedeelte en wordt door de Instelling opgesteld op basis van een sjabloon/vragenlijst die het departement aanreikt. Het ex ante luik van deze zelfevaluatie behelst het opstellen van een ontwerp van beleidsplan/strategisch plan voor de periode die volgt op de looptijd van dit convenant. Dat ontwerp van beleidsplan of strategisch plan zal mee beoordeeld worden in het kader van de evaluatie van de Instelling. (...)

De evaluatie van de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut die in dit plan van aanpak wordt voorgesteld, is geen louter administratieve evaluatie maar heeft de ambitie om inhoudelijk dieper te gaan.

Hierbij wordt evenwel benadrukt dat deze evaluatie betrekking heeft op de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut en niet op het Orpheus Instituut als geheel, hoewel het eerste uiteraard niet steeds los gezien kan worden van andere elementen van het Orpheus Instituut.

Er wordt verder in dit plan van aanpak ook dieper ingegaan op de concrete invulling van de elementen uit art.15 §2 van het convenant.

Zoals in de inleiding ook werd vermeld, is er ook een beheersovereenkomst afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Orpheus Instituut vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Ook deze beheersovereenkomst – hierna de beheersovereenkomst genoemd - heeft een hoofdstuk m.b.t. een externe evaluatie. De beheersovereenkomst bepaalt o.a. dat de minister een evaluatiecommissie samenstelt bestaande uit minimaal 3 leden. Hierbij wordt ook bepaald wat ten minste moet aan bod komen in de opdrachtbepaling van de evaluatie.

Gelet op het samenvallen van het einde van het convenant met het einde van de beheersovereenkomst, wordt er geopteerd om voor de evaluatie zoveel mogelijk samen te werken met Onderwijs en Vorming.

3. Beleidscontext

Ontstaan

Sinds het decreet van 18 mei 1999⁵ heeft het Orpheus Instituut het statuut van een instelling van openbaar nut.

⁵ Decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. 18 mei 1999. Ondertussen opgeheven

Het Orpheus Instituut ontvangt een jaarlijkse subsidie van het Departement Onderwijs en Vorming. Het Orpheus Instituut verschaft postacademisch onderwijs en vorming inzake muziek en faciliteert onderzoek in het domein van muziek, met inbegrip van de begeleiding van doctoraatstudenten met het oog op het behalen van een academische graad van doctor aan een Vlaamse of buitenlandse universiteit.

Evolutie

De vorige beheersovereenkomst tussen het Orpheus Instituut en Onderwijs en Vorming liep af eind 2011 en werd in de loop van 2011 geëvalueerd. Na deze evaluatie werd er beslist om per 1 januari 2012 een nieuwe beheersovereenkomst met het Orpheus Instituut af te sluiten.

Binnen de hogere instituten voor schone kunsten neemt het Orpheus Instituut een bijzondere plaats in, omdat dit instituut naast onderwijs ook actief is op het gebied van onderzoek. Zo speelt het Orpheus Instituut ook een rol in de academisering van de muziekleidingen aan de Vlaamse hogescholen.

Verder biedt het Orpheus Instituut ook een internationale onderzoeksomgeving voor praktijkgericht onderzoek in muziek aan. In mei 2007 werd in de schoot van het Orpheus Instituut nl. het Orpheus Research Centre in Music (ORCiM) opgericht, dat focust op praktijkgericht onderzoek in muziek en vragen stelt die eigen zijn aan de discipline. Binnen dit kader worden de fundamenteen gelegd voor het nieuwe terrein van artistiek onderzoek en worden ook de instrumenten ontwikkeld die kwaliteitsvol onderzoek mogelijk maken en ondersteunen. Het ORCiM vervult op die manier een unieke rol in de wereld van onderzoek en hoger onderwijs in muziek.

De financiering van de minister van Onderwijs die het Orpheus Instituut in het kader van de beheersovereenkomst ontvangt, is uitsluitend bestemd voor de financiering van opleidingen (onderwijsfunctie) of onderzoek dat een aantoonbare wisselwerking heeft met het onderwijs en de dienstverlening. Voor (het financieren van) onderzoek kan het Orpheus Instituut in tegenstelling tot universitaire instellingen echter niet rechtstreeks gebruik maken van de financieringsbronnen voor wetenschappelijk onderzoek die bij FWO, IWT of via het BOF beschikbaar zijn. De middelen van het FWO en het IWT zijn voor het Orpheus Instituut immers enkel toegankelijk onder de vorm van co-promotorschap, waarbij een universitaire instelling het promotorschap op zich neemt. Omwille van deze problematiek komt het Orpheus Instituut, net als bv. andere instellingen voor postinitieel onderwijs en de strategische onderzoekscentra, in aanmerking voor een specifieke subsidie voor de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek.

Deze specifieke subsidie wordt ter beschikking gesteld door het beleidsdomein EWI en is nodig om het wetenschappelijk onderzoek bij het Orpheus Instituut te ondersteunen en

door Decreet van 20 december 2013 tot bekrachtiging van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs, gecodificeerd op 11 oktober 2013.

uit te breiden, zodat de wetenschappelijke kwaliteit in stand gehouden kan worden, onderzoek onafhankelijk uitgevoerd kan worden en het streven naar excellentie - ook op internationaal vlak - bevorderd wordt.

Sinds 1 oktober 2007 ontvangt het Orpheus Instituut voor zijn wetenschappelijke activiteiten, ondergebracht binnen ORCiM, een subsidie vanuit het beleidsdomein EWI. In 2007 betrof het een subsidie voor 1 jaar. Na een positieve beoordeling werd er tussen het Orpheus Instituut en de Vlaamse overheid (en dit vanuit het beleidsdomein EWI) een convenant afgesloten voor de periode 2008-2012.

In 2012 werd dit convenant geëvalueerd onder coördinatie van de evaluatiecel van het Departement EWI. Hiervoor werd gebruik gemaakt van een deskstudie met een analyse van de beschikbare documenten en data, een reeks interviews, een gerichte internationale benchmark, een webometrische analyse en een evaluatie door een team van vier internationale experts.

Een aantal belangrijke conclusies van deze evaluatie waren:

- De structuren om het onderzoeksbeleid te ontwikkelen en om op een professionele manier over de onderzoeksthema's te beslissen, zijn aanwezig.
- Er zijn sterke aanwijzingen voor de hoge kwaliteit van de onderzoekers die bij ORCiM werken. Het panel van internationale experts heeft de ORCiM-onderzoekers ook geëvalueerd als zijnde gemiddeld van hoge kwaliteit.
- ORCiM functioneert heel goed, maar suboptimaal door een tekort aan kritische massa. Het panel van experts benadrukte het belang van een optimale balans tussen het kwantitatieve en het kwalitatieve aspect van deze kritische massa.
- Het valorisatiebeleid is voldoende dynamisch. De lijst van activiteiten, presentaties en publicaties is lang, zeker wanneer men rekening houdt met de grootte van het instituut. De beperkte aanwezigheid van Vlaamse deelnemers aan deze activiteiten is een aandachtspunt.
- De positie van ORCiM in het Vlaamse landschap van artistiek onderzoek in muziek is uniek, maar deze uniciteit is geëvolueerd. In het begin was ORCiM uniek omdat het het enige instituut was waar artistiek onderzoek in muziek "strictu sensu" plaatsvond, maar de voorbij jaren hebben de Vlaamse conservatoria ook een agenda voor artistiek onderzoek ontwikkeld en is ORCiM omwille van een aantal meer specifieke redenen uniek.
- Hoewel er inspanningen geleverd worden voor samenwerking en coördinatie, concluderen we dat er geen structurele onderzoekssamenwerking is tussen ORCiM en potentiële partners zoals de conservatoria of universiteiten in Vlaanderen. Ze staan ook niet echt met elkaar in concurrentie en er lijkt een beperkte overlap te zijn op vlak

van onderzoeksthema's. Er is wel een sterke interactie tussen het ORCiM-onderzoek en het onderzoek dat verricht wordt aan de internationale partnerinstellingen.

- ORCiM heeft strategische samenwerkingsverbanden opgezet met internationale instellingen voor muziekonderzoek en –onderwijs. Deze beschrijven ORCiM als een belangrijk internationaal ontmoetingspunt voor artistiek onderzoekers en als een discussieplatform voor thema's en ideeën die uiteindelijk de internationale agenda bepalen.
- Met het huidige niveau van financiering heeft ORCiM een sterke en stevige internationale positie bereikt. Verdere versterking van deze positie zou bijkomende specifieke inspanningen én financiering vereisen.
- Het is niet altijd duidelijk hoe de resultaten van sommige onderzoeksprojecten overdraagbaar zijn naar andere artistieke onderzoekers voor toekomstig onderzoek. Sommige van deze projecten neigen te focussen op erg persoonlijke processen van creatie, experimenteren en interpretatie, wat een vlotte overdracht kan verhinderen.
- ORCiM is erin geslaagd aantoonbare vooruitgang te boeken in het opzetten van een levensvatbare artistieke doctoraatsopleiding in muziek en in het ontwikkelen van een platform waar artistiek onderzoekers hun onderzoeksideeën kunnen uitwisselen en ontwikkelen.
- Over het algemeen stellen we een positieve trend vast in het aantal publicaties doorheen de tijd; dit is een positief gegeven omdat het aantoont dat ORCiM erin geslaagd is een toenemend volume van ontwikkelde kennis te valoriseren.
- We suggereren bijkomende indicatoren om tegemoet te komen aan de specifieke karakteristieken van artistiek onderzoek en de onderzoeksoutput, en om het onderscheid te maken tussen intern georganiseerde activiteiten en externe presentaties.
- De middelen worden efficiënt en ook effectief ingezet aangezien ORCiM erin slaagt om, met de beperkte middelen, te werken met toponderzoekers die substantiële en kwalitatieve output creëren en ORCiM ook zijn impact verhoogt door middel van externe financiering. ORCiM haalt bovendien zijn objectieven en de KPI-doelstellingen.

Hieruit volgden zowel aanbevelingen voor het Orpheus Instituut zelf als voor de Vlaams overheid.

Op basis van deze evaluatie werd er beslist een nieuw convenant af te sluiten. Zoals hierboven werd aangegeven werd ervoor geopteerd de periode waarop dit convenant betrekking heeft, te beperken tot 4 jaar, nl. van 1 januari 2013 tot 31 december 2016. De bedoeling hiervan is om de einddatum van dit convenant te laten samenvallen met de einddatum van de beheersovereenkomst tussen het Orpheus Instituut en het

beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Dit laat toe om voor de volgende periode één gezamenlijk convenant met de Vlaamse overheid op te stellen.

De ambities van het Orpheus Instituut in combinatie met de conclusies en aanbevelingen uit de vorige evaluatie, leidden tot vijf strategische doelstellingen opgenomen in het (lopende) convenant:

- Bestendigen van de positie;
- Streven naar voldoende kritische massa (aan onderzoekers) die actief aansluiting zoeken bij de bredere onderzoeksgemeenschap en het hoger muziekonderwijs;
- Werken aan een duurzame financiering;
- Versterken van de impact binnen Vlaanderen en het verder uitbouwen van de potentiële uitstraling van Vlaanderen;
- Ontwikkelen van nieuwe outputmodaliteiten.

Toekomst

Het huidige convenant stelt dat een nieuw convenant kan worden afgesloten op basis van de resultaten van de evaluatie. Zo zullen de voorwaarden voor een nieuw convenant bepaald worden door de resultaten van de evaluatie. De timing van het huidige convenant laat toe om voor de volgende periode één gezamenlijk convenant (voor beide beleidsdomeinen, nl. EWI en O&V) met de Vlaamse overheid op te stellen.

Daarnaast wordt er op politiek niveau eveneens bekeken of het wenselijk en mogelijk is instellingen zoals het Orpheus Instituut onafhankelijke toegang te geven tot de middelen van het FWO en IWT. Momenteel is dit niet mogelijk zonder een universitaire instelling als promotor voor het ingediende project.

4. Doelstellingen van de evaluatie en beoogde resultaten

4.1 Doelstellingen van de evaluatie

De doelstellingen van de evaluatie zijn niet expliciet aangegeven in het convenant. Er is enkel sprake van de evaluatie van de algemene werking, maar er wordt wel aangegeven waar de evaluatie rekening mee moet houden. Hierbij is o.m. sprake van impact op het (Vlaams) maatschappelijk en economisch weefsel.

Het convenant bepaalt dat de evaluatie dient plaats te vinden in de eerste helft van 2016 en uiterlijk op 30 juni 2016 moet zijn afgerond.

De voorziene evaluatie dient dus strikt genomen de werking van ORCiM te evalueren en dient ook rekening te houden met het ruimer beleidskader.

Hierna wordt verder ingegaan op de elementen die de specifieke evaluatie van de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut dient te omvatten.

4.2 Beoogde resultaten/Elementen van de evaluatie

Als resultaten van de evaluatie (cf. bepalingen van het convenant) van de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut worden minstens verwacht:

- 1° Analyse en beoordeling van de wijze waarop het Orpheus Instituut zijn wetenschappelijke missie, doelstellingen en opdrachten heeft vervuld in de periode 2012-2015 en dit zowel in de context van het convenant als in het ruimer beleidskader. Met betrekking tot dit laatste wordt zowel de lokale (Vlaamse en federale) context als de ruimere internationale context bedoeld (zowel Europees als ruimer). Dit omvat zowel een inhoudelijke analyse (uitvoering strategisch plan 2013-2016⁶, geleverde prestaties (o.a. op de KPI's), realisatie doelstellingen, enz.) als een financiële analyse (aanwending subsidies, verantwoording subsidie, enz.), als een beoordeling van zowel het convenant (o.a. opbouw reserves) als de planning en verantwoording door het Orpheus Instituut (jaarlijkse werkplannen, rapporten, enz.) en dit rekening houdend met de beleidsdoelstellingen en –context en met het beleidsveld ((afstemming en synergie met) andere actoren).
- 2° Analyse en beoordeling van de prestaties en de resultaten die het Orpheus Instituut in het kader van de uitvoering van zijn wetenschappelijke opdracht heeft behaald in de periode 2012-2015 (onder meer op het vlak van onderzoekresultaten en de aanwending ervan) en van de impact van (de wetenschappelijke activiteiten van) het Orpheus Instituut en dit zowel wetenschappelijk, maatschappelijk, internationaal als economisch en dit bekeken over de periode vanaf 2012. Er wordt verwacht dat voor deze analyse en beoordeling meer gegevens zullen worden gegenereerd dan wel geraadpleegd, dan wat conform het convenant ter beschikking is/moet zijn⁷.
- 3° Internationale vergelijking (benchmark) betreffende de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut met buitenlandse instellingen en dit t.a.v. diverse aspecten (bv. werking, prestaties, enz.).
- 4° Analyse en beoordeling van enerzijds de wijze waarop de knelpunten uit de vorige evaluatie 2012 al dan niet werden weggewerkt en in welke mate dit is geslaagd en anderzijds de evolutie die het Orpheus Instituut sinds de vorige evaluatie ook op andere vlakken heeft doorgemaakt en dit toegespitst op de wetenschappelijke opdracht.
- 5° Analyse en beoordeling van het ontwerp van strategisch plan voor de periode 2017-2021 dat het Orpheus Instituut (in het kader van de zelfevaluatie) heeft opgesteld.
- 6° Conclusies betreffende de werking, resultaten, prestaties en impact van het Orpheus Instituut in de periode 2012-2015 en aanbevelingen betreffende

⁶ Conform artikel 5 van het convenant diende Orpheus zijn langetermijnstrategie te expliciteren in een strategisch plan/beleidsplan (2012-2016).

⁷ Dit betekent dat naast de informatie opgenomen in de jaarrapporten ook andere bronnen moeten worden geraadpleegd.

verbetering/optimalisatie/rationalisatie/eventuele uitbreiding van de werking en dit specifiek wat de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht door het Orpheus Instituut. Dit omvat o.m. aanbevelingen voor het opstellen van een nieuw convenant, missie en opdrachten, performantie-indicatoren, doelstellingen, enz. (cf. ontwerp strategisch plan 2017-2021).

Deze resultaten zullen worden gebundeld in een eindrapport met een aparte managementsamenvatting.

Zoals hoger vermeld en conform het convenant, zullen de resultaten van de evaluatie 2016 de basis vormen voor het opstellen van een nieuw convenant en moeten leiden tot een eindrapport waarin conclusies en aanbevelingen betreffende de toekomst zijn opgenomen.

5. Krijtlijnen en draagwijdte van de evaluatie

Voor de evaluatie van het Orpheus Instituut zijn de volgende gegevens minimaal ter beschikking:

- Nota's en beslissingen Vlaamse Regering;
- Convenant met het Orpheus Instituut voor de periode 2013-2016;
- Het strategisch plan 2013-2016 dat integraal deel uitmaakt van het convenant;
- Jaarlijkse begroting;
- Jaarverslagen inclusief financiële verslagen;
- Documenten i.v.m. advies IF;
- De statuten van het Orpheus Instituut;
- Beleidsnota's en beleidsbrieven van de beleidsdomein EWI en O&V;
- De zelfevaluatie (ex ante en ex post-luik);
- De vorige evaluatie: Evaluatie van de wetenschappelijke onderzoeksopdracht van het Orpheus Instituut (zoals uitgevoerd door het Orpheus Research Centre in Music – ORCiM), 2012, IDEA Consult;
- W&I-decreet;
- Resoluties Vlaams Parlement;
- Parlementaire vragen en bijhorende antwoorden;
- Andere relevante documenten;
- Digitaal: websites: www.OrpheusInstituut.be.

Aantal randvoorwaarden:

Inhoudelijk: De opdracht omvat de evaluatie van de uitvoering van het convenant door het Orpheus Instituut en heeft dus betrekking op de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht door de instelling. Dit betekent dat niet het gehele Orpheus Instituut het voorwerp is van evaluatie, maar dat er specifiek wordt toegespitst op het Orpheus

Research Centre in Music en de andere elementen van het Orpheus Instituut die betrekking hebben op het convenant.

Daarenboven wordt voor bepaalde elementen ook het laatste jaar van de vorige beheersperiode mee in rekening gebracht.

Financieel: De middelen die vrijgemaakt worden voor een evaluatie staan zo veel mogelijk in verhouding tot de financiële impact van het voorwerp van de evaluatie. De nodige middelen zijn beschikbaar bij het Departement EWI.

Juridisch: Het convenant tussen het Orpheus Instituut en de Vlaamse overheid stelt in artikel 15 dat de uitvoering van het convenant geëvalueerd dient te worden en dat hierbij rekening dient gehouden te worden met een aantal elementen, met name het oordeel van experts, de resultaten van een bibliometrische analyse, de jaarverslagen van het Orpheus Instituut en tot slot de mate waarin de strategische, operationele doelstellingen en KPI's behaald zijn.

Timing: De evaluatie zal plaatsvinden in de eerste helft van 2016.

6. Evaluatieluiken en bijhorende -vragen

Rekening houdend met de hoger vermelde doelstellingen en beoogde resultaten van de evaluatie, dient de evaluatie minstens te bestaan uit onderstaande evaluatieluiken. De gekozen evaluatieonderwerpen (per luik) zijn niet altijd even strikt van elkaar te scheiden. Overlappingsen tussen de luiken zijn dan ook niet uitgesloten.

Bij ieder luik staat reeds een set van relevante evaluatievragen. Het is de bedoeling dat ieder luik verder wordt uitgewerkt (o.m. door de consultant) om te komen tot een lijst evaluatievragen die leiden tot een onderbouwde evaluatie.

6.1 Evaluatie van de werking en het functioneren

Het Orpheus Instituut heeft in het kader van het WTI-beleid een specifieke missie, doelstellingen en taken gekregen die zijn neergelegd in het W&I-decreet⁸, maar ook in het convenant zelf. De bedoeling van dit luik van de evaluatie is om na te gaan op welke wijze het Orpheus Instituut deze missie, doelstellingen en taken heeft aangepakt en dit in periode 2012-2015. Om de missie, doelstellingen en opdrachten te kunnen realiseren, heeft het Orpheus Instituut een strategisch plan opgesteld voor de periode 2013-2016. De verwachte analyse en beoordeling dient te gebeuren rekening houdend met het ruime beleidskader.

⁸ Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, zoals gewijzigd.

De verwachte analyse en beoordeling omvat zowel een inhoudelijke analyse (rapportering, wijze van organisatie, enz.) als een financiële analyse (aanwending subsidies, verantwoording subsidie, enz.), als een beoordeling van zowel het convenant (o.a. opbouw reserves) als de planning en verantwoording door het Orpheus Instituut (jaarlijkse werkplannen, rapporten, enz.) en dit rekening houdend met de beleidsdoelstellingen en – context en met het beleidsveld ((afstemming en synergie met) andere actoren).

De verwachte analyse en beoordeling dient op een voldoende hoog aggregatieniveau te gebeuren. Zo is het bijvoorbeeld niet de bedoeling om een diepgaande financiële analyse (audit) te maken maar eerder na te gaan welke de inkomsten en uitgaven van het Orpheus Instituut waren in de periode 2012-2015 en dit o.m. in het kader van de wetenschappelijke opdracht, welke en hoeveel externe financiering of middelen konden worden aangetrokken, hoe de middelen (en in het bijzonder de subsidies) werden aangewend, of de subsidie volstaat om de missie en opdrachten die het Orpheus Instituut heeft vanuit dit beleidsdomein op een kwaliteitsvolle manier uit te voeren. Bijzondere aandacht dient te gaan naar knelpunten en aandachtspunten in de werking en het functioneren die naar voor kwamen in de vorige evaluatie (2012).

In deze evaluatie wordt ook een benchmark met vergelijkbare instellingen gevraagd. Deze benchmark kan inzicht bieden in de werking en het functioneren van het Orpheus Instituut in het kader van zijn wetenschappelijke opdracht, t.o.v. vergelijkbare instellingen bv. op het vlak van financiering, personeelsomvang, (onderzoeks)management, enz.

Rekening houdend met de hoger vermelde doelstellingen en beoogde resultaten van de evaluatie, evenals de elementen eerder genoemd, worden in dit luik o.m. volgende evaluatievragen/-onderdelen naar voor geschoven:

- Een organisatorische/administratieve analyse en beoordeling (bedrijfsvoering in al haar aspecten) van het Orpheus Instituut (interne organisatie, governance, personeelsbeleid, financieel beleid, communicatiebeleid, transparantie en kostenefficiëntie van de structuur en organisatie van het Orpheus Instituut, enz.) en dit in relatie tot de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht.

I.h.b. komen hierin volgende vragen aan bod:

- Hoe wordt het onderzoeksbeleid inclusief valorisatiebeleid uitgestippeld? Hoe worden beslissingen genomen over onderzoekslijnen? Hoe wordt de realisatie van de doelstellingen opgevolgd?
- Hoe is onderzoek geïntegreerd in de werklast van het personeel?
- Hoe verloopt de rapportering en dit zowel t.a.v. de verschillende bestuursorganen als t.a.v. de belangrijkste stakeholders (i.h.b. de Vlaamse overheid)? Is deze rapportering voldoende transparant en onderbouwd en laat ze toe om het Orpheus Instituut op te volgen?

- Welke aanpassingen zijn eventueel nodig voor een eventueel nieuw convenant (bv. in termen van samenwerking, opvolging, indicatoren)?
- Wat is de invulling van de beoogde man/vrouw-verhouding in de samenstelling van de relevante bestuursorganen?⁹ Gelet op de krijtlijnen van de evaluatie betreft het hier de onderzoekssturende organen op het vlak van zowel onderzoek als van het beheer ervan. Eerder dan de samenstelling van de raad van bestuur van het Orpheus Instituut te bekijken, focussen we hier op het Research Advisory comité en het Steering comité.
- Een financiële analyse en beoordeling (aanwending middelen, verantwoording, mate van externe fondsenwerving, enz.) van de inzet van de middelen en de planning en verantwoording ter zake door het Orpheus Instituut (jaarlijkse werkplannen, rapporten, enz.). Analyse en beoordeling van de effectieve en efficiënte inzet van de middelen.

I.h.b. komen hierin volgende vragen aan bod:

- Welke middelen worden ingezet voor de realisatie van de wetenschappelijke opdrachten van het Orpheus Instituut en hoe worden deze aangewend?
- Welke zijn de inkomsten en uitgaven en dit specifiek voor de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht?
- Hoe verloopt de financiële verantwoording in het kader van dit convenant en is deze voldoende transparant?
- Analyse en beoordeling van de mate waarin het Orpheus Instituut rekening houdt met andere actoren/projecten/acties in het veld (zowel in Vlaanderen als daarbuiten) bij de uitwerking van zijn eigen activiteiten in het kader van de uitvoering van zijn wetenschappelijke opdracht en de mate waarin hierbij wordt gestreefd naar samenwerking, synergie, complementariteit en op welke manier (actief, eerder afwachtend, enz.).
 - Hoe verloopt de samenwerking/overleg met andere partijen?
 - Wat is de positie van het Orpheus Instituut in het Vlaamse onderzoekslandschap?
 - Hoe kan de Vlaamse positie worden versterkt en de samenwerking verbeterd?
 - Wat is de internationale positie van het Orpheus Instituut als onderzoekscentrum op het vlak van onderzoek in muziek?

⁹ Art.15 §2 van het convenant geeft aan dat de evaluatie in het bijzonder rekening zal houden met o.a. de invulling van de beoogde man/vrouw-verhouding in de samenstelling van de raad van bestuur van de Instelling.

- Hoe kan de internationale positie worden versterkt?
- Analyse en beoordeling van andere nuttige elementen.

6.2 Een evaluatie van de resultaten en prestaties

In dit luik dient te worden nagegaan welke prestaties/resultaten het Orpheus Instituut heeft neergezet/behaald in het kader van zijn wetenschappelijke opdracht in de periode 2012-2015. Dit luik van de evaluatie heeft dan ook in elk geval betrekking op de prestaties van het Orpheus Instituut wat betreft de prestatie-indicatoren, maar deze zijn op zich onvoldoende om bv. een kwalitatief beeld te krijgen van de werking, prestaties en resultaten van het Orpheus Instituut. Het is dan ook de bedoeling dat de prestaties van het Orpheus Instituut m.b.t. zijn wetenschappelijke opdracht niet alleen beoordeeld worden in termen van de hoger vermelde prestatie-indicatoren maar ook op basis van meer en andere gegevens.

Zo dienen ook de resultaten en prestaties op wetenschappelijk vlak geëvalueerd te worden. Hiertoe wordt in het convenant ook gevraagd om een bibliometrische analyse uit te voeren die rekening houdt met de verschillende resultaten van het Orpheus Instituut.

Hierbij wordt opgemerkt dat een klassieke bibliometrische benadering geen correcte beoordeling toelaat van de kwaliteit en impact van de wetenschappelijke output van een onderzoeksinstelling zoals ORCiM omwille van de volgende redenen:

- Het eerder atypische wetenschapsdomein en de atypische onderzoeksactiviteit van ORCiM, en vandaar een atypisch publicatiegedrag;
- Het feit dat standaard bibliometrische databanken zoals Web of Science, het onderzoeksdomein onvoldoende afdekken, waardoor mogelijk onvoldoende data voor vergelijkende doeleinden ter beschikking zijn;
- De beperkte publicatie-output van de instelling in tijdschriften die opgenomen zijn in de Web of Science.

Bijgevolg dient er bij de verdere uitwerking van de evaluatieopzet grondig nagegaan te worden of er een alternatief mogelijk is voor de klassieke bibliometrische analyse en zo ja, welk alternatief het meest aangewezen is.

Daarnaast dient er ook een beroep gedaan te worden op een panel van internationale experts om de resultaten en prestaties van het Orpheus Instituut te beoordelen en dit voornamelijk op wetenschappelijk vlak.

Ook de hiervoor genoemde benchmark die dient te gebeuren, kan aangewend worden om de resultaten en prestaties van het Orpheus Instituut te vergelijken met deze van een aantal buitenlandse organisaties opgenomen in de benchmark.

In dit luik dienen m.a.w. minstens volgende aspecten te worden onderzocht/de volgende vragen te worden beantwoord:

- Analyse en beoordeling van de mate waarin het Orpheus Instituut zijn doelstellingen zoals neergeschreven in strategisch en operationeel plan (van 2013-2016) en daarmee ook deze van de Vlaamse overheid heeft gehaald. I.h.b. dient te worden nagegaan in welke mate het strategisch en operationeel plan gerealiseerd werd of gerealiseerd zal zijn tegen het einde van het convenant (eind 2016).
- Wat is de wetenschappelijke en maatschappelijke meerwaarde van het Orpheus Instituut? Welke baten levert de ondersteuning van het Orpheus Instituut op voor Vlaanderen en dit op het vlak van wetenschappelijke excellentie, visibiliteit (wetenschappelijk e.a.), internationaal prestige, ...
- In welke mate zijn het Orpheus Instituut en de resultaten uit zijn wetenschappelijke opdracht ook bekend bij bredere lagen van de bevolking en doet het Orpheus Instituut inspanningen om die bekendheid te verhogen, zo ja welke en zo neen waarom niet? In welke mate is een dergelijke bekendheid nuttig en relevant voor het Orpheus Instituut en voor het Vlaamse onderzoeksbeleid (cf. de inspanningen van de Vlaamse overheid op het vlak van wetenschapscommunicatie)?
- Op welke wijze kan de impact van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut worden verhoogd?
- In welke opzichten is het uitgevoerde onderzoek relevant voor de muzikale praktijk?
- In welke opzichten draagt de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut bij aan de ontwikkeling van de musicologie?
- Welke wisselwerking is er tussen onderwijs en onderzoek?
- Hoe scoort het onderzoek op het vlak van kwaliteit en kwantiteit?
- In welke mate participeert het Orpheus Instituut aan internationale onderzoeksprogramma's? Met welk resultaat? Zijn hier knelpunten, zo ja, welke?
- Heeft het Orpheus Instituut voldoende kritische massa voor de uitvoering van zijn wetenschappelijke opdracht?
- Wat is de kwaliteit van de onderzoekers die het Orpheus Instituut weet aan te trekken (zoals blijkt uit kwalificaties, publicaties, onderzoekservaring) en te behouden (verloop)?
- Welke meerwaarde biedt de onderzoeksinvestering van het Departement EWI in de instelling (bv. voor eventueel ander onderzoek)?
- Eventuele andere nuttige elementen.

6.3. SWOT –analyse

Op basis van de informatie en inzichten verzameld in de voorgaande luiken, is het de bedoeling dat een SWOT wordt opgesteld voor wat betreft de missie, doelstellingen en taken die momenteel en conform de geldende regelgeving vanuit EWI aan het Orpheus Instituut in het kader van zijn wetenschappelijke opdracht zijn toegekend.

- Welke zijn de sterke/zwakke punten van en bedreigingen/opportunities voor het Orpheus Instituut in het algemeen en zijn wetenschappelijke opdracht in het bijzonder, rekening houdend met de verschillende beleidsdoelstellingen? Welke aanpassingen (bv. aan de wetenschappelijke opdracht maar ook ruimer) zijn gewenst om de werking van het Orpheus Instituut in het algemeen en met betrekking tot de wetenschappelijke opdracht in het bijzonder te verbeteren?

6.4. Analyse en beoordeling van (het ontwerp van) strategisch plan 2017-2021

In dit luik van de evaluatie wordt het (ontwerp van) strategisch plan 2017-2021 dat het Orpheus Instituut in het kader van de verwachte zelfevaluatie moet opstellen, geanalyseerd en beoordeeld en centrale vragen hierbij zijn:

- Maakt het (ontwerp van) strategisch plan 2017-2021 duidelijk hoe het Orpheus Instituut zich inschakelt in de doelstellingen van het Vlaamse WTI-beleid?
- Maakt het (ontwerp van) strategisch plan duidelijk hoe het Orpheus Instituut zich positioneert in het veld van actoren (zowel de Vlaamse als mondiaal) en wordt voldoende duidelijk gemaakt hoe en met welke andere actoren zal worden samengewerkt en waarom?
- Is de uitvoering van het (ontwerp van) strategisch plan realistisch, rekening houdend met de middelen en het personeel van het Orpheus Instituut?
- Is het Orpheus Instituut een geschikte organisatie om de voorstellen in het (ontwerp van) strategisch plan uit te voeren? (Cf. samenwerking met andere actoren).
- Komt het (ontwerp van) strategisch plan tegemoet aan de gedetecteerde zwaktes, maakt het voldoende gebruik van de gedetecteerde sterktes?
- Biedt het (ontwerp van) strategisch plan een antwoord op de gedetecteerde bedreigingen en maakt het optimaal gebruik van de gedetecteerde kansen?

7. Onderdelen van de evaluatie en methodologie

7.1 Onderdelen van de evaluatie

Voor de uitvoering van deze evaluatie, kan o.m. gebruikt gemaakt worden van zowel de verslaggeving van het Orpheus Instituut, het strategisch plan 2013-2016, specifieke werkplannen/rapporten, enz. (cf. ook het convenant) als van de (beperkte) zelfevaluatie die het Orpheus Instituut zal opstellen. De verwachte zelfevaluatie bestaat uit een ex post

luik (terugblik) en een (beperkt) ex ante luik (voorblik) en is gebaseerd op de vragenlijst die het Departement EWI ter zake heeft opgesteld (cf. Bijlage 1).

De zelfevaluatie wordt verwacht in twee stadia. Begin 2016 wordt het ex post gedeelte van deze zelfevaluatie verwacht, terwijl het ex ante gedeelte tegen eind februari 2016 verwacht wordt.

Er dient opgemerkt dat het Orpheus Instituut reeds jaarlijks rapporteert en het daarom niet de bedoeling is om betreffende rapportage te hernemen in de gevraagde zelfevaluatie, maar deze laatste te beperken en eerder als een reflectie en de mogelijkheid om een eigen perceptie mee te geven te zien. De voorgangsrapportage waarvan sprake is in het convenant wordt vervangen door/verwerkt in de zelfevaluatie. Deze dient dus niet nog eens apart opgeleverd te worden.

De werkzaamheden die in het kader van deze evaluatie dienen te worden uitgevoerd, moeten uitmonden in een globaal eindrapport waarin alle evaluatieluiken en bijhorende -vragen aan bod komen.

7.2 Methodologie

De te hanteren methodologie omvat minstens:

- Deskstudie;
- Consultatie van een aantal betrokken stakeholders (Vlaamse overheid, Orpheus Instituut, partners, ...);
- Een bibliometrische analyse¹⁰;
- Beoordeling door een internationaal panel van experts¹¹;
- Benchmark¹²;
- SWOT;
- Het opstellen van een zelfevaluatie door de instelling bestaande uit een ex post en ex ante luik.

Zoals hierboven reeds toegelicht is een klassieke bibliometrische analyse in dit geval weinig aangewezen om verschillende redenen. Bijgevolg dient er bij de verdere uitwerking van de evaluatieopzet grondig nagegaan te worden of er een alternatief mogelijk is voor de klassieke bibliometrische analyse en zo ja, welk alternatief het meest aangewezen is.

M.b.t. de gevraagde benchmark dient opgemerkt dat uit overleg met het Departement Onderwijs en Vorming blijkt dat de evaluatie die zij voorzien voor het Orpheus Instituut al een benchmark bevat. Hoewel deze benchmark in de eerste plaats zal toespitsen op het onderwijsluik van de verschillende instellingen, komt hier mogelijk ook een beperkt luik

¹⁰ Volgens het convenant (art. 15 §2) dient de evaluatie minstens rekening te houden met een bibliometrische analyse. .

¹¹ Volgens het convenant (art. 15 §2) dient de evaluatie minstens rekening te houden met de beoordeling door een internationaal panel van experts.

¹² Volgens het convenant (art. 15 §2) dient de evaluatie minstens rekening te houden met een benchmark met andere vergelijkbare instellingen.

m.b.t. de wetenschappelijke opdracht in voor. Er wordt zowel bij de verdere uitwerking van de evaluatieopzet als bij de uitvoering ervan steeds met het Departement Onderwijs & Vorming afgestemd om overlapping ter zake te vermijden.

Wat het panel van experts betreft, lijkt het aangewezen om zeker een plaatsbezoek te organiseren. Het Orpheus Instituut zal worden uitgenodigd om voorstellen voor mogelijke experts te formuleren. De uiteindelijke beslissing m.b.t. de samenstelling van het panel van experts wordt door de stuurgroep genomen.

7.3 Procedure

Voor de uitvoering van de evaluatieopdracht zal een beroep worden gedaan op een externe consultant. De evaluatieopdracht zal als een geheel worden gegund en geplaatst. Er zijn een aantal redenen waarom voor deze aanpak wordt gekozen.

De uitvoerder van deze evaluatie moet over voldoende kennis en inzicht beschikken met betrekking tot zowel beleidsevaluatie op zich als tot het onderwerp van de evaluatie zelf. Het gaat dan niet enkel om de werking van een wetenschappelijke instelling maar ook om voldoende inhoudelijke kennis met betrekking tot het specifiek onderwerp van het wetenschappelijk onderzoek.

Aangezien zowel de capaciteit als de expertise niet aanwezig zijn binnen het Departement EWI dient een gepaste extern evaluator gezocht te worden.

De evaluatie zal begeleid worden door een stuurgroep waarin vertegenwoordigers van het Departement EWI (afdeling Onderzoek) en het Departement O&V (afdeling Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs) zijn opgenomen. Verder wordt een vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor wetenschapsbeleid in de hoedanigheid van waarnemer opgenomen in de stuurgroep.

De externe consultant wordt uitgenodigd deel te nemen aan de stuurgroep maar maakt er geen deel van uit.

De stuurgroep volgt het verloop van het evaluatieproces op en kan zo nodig bijsturen. De rapportering vindt plaats aan de leden van de stuurgroep die de kwaliteit van het geleverde werk bewaakt. Ten slotte ziet de stuurgroep erop toe dat de evaluatie door de externe consultant resulteert in concrete aanbevelingen die inpasbaar zijn in de regelgeving.

Timing:

- Oktober: overleg met Departement Onderwijs & Vorming
- Oktober: overleg met het Orpheus Instituut
- Aanbesteding evaluatieopdracht: afgerond tegen eind 2015;
- Opstellen zelfevaluatie:
 - Ex post luik: tegen half januari 2016;
 - Ex ante luik: tegen eind februari 2016 (streefdatum);

- Tussentijdse rapportering: eind maart/half april 2016;
- Beoordeling door panels van experts: eind april 2016;
- Ontwerp van eindrapportering: eind mei 2016;
- Definitief eindrapport: 30 juni 2016.

Deliverables:

- Tussentijdse rapportering;
- Aparte rapportering door het panel van experts;
- Bibliometrische analyse;
- Eindrapportering.

Geraamde kostprijs:

Het nodige budget is ter beschikking bij het Departement EWI.

Dit omvat het geheel van de opdracht, dus inclusief de inzet en begeleiding van het panel van experts, de benchmark en de bibliometrische analyse die alle voorzien zijn – conform de bepalingen van het convenant - in deze evaluatie.

8. Informeren van en communiceren met het voorwerp van de evaluatie en alle (betrokken) stakeholders (betreffende de uit te voeren evaluatie)

Er heeft een overleg plaatsgevonden met het Orpheus Instituut op 19 oktober 2015. Bedoeling van het overleg was het toelichten van het plan van aanpak en verder feedback te vragen betreffende de voorgestelde timing en verwachte deliverables. Onderhavig plan van aanpak werd aangepast op basis van de gemaakte afspraken. Een overzicht van de gemaakte afspraken is opgenomen in punt 11 hierna.

9. Uitvoering en procedureel verloop van de evaluatie

Voor de evaluatie zal een beroep worden gedaan op een consultant (cf. supra).

De consultant zal worden aangesteld via een aanbestedingsprocedure. Het is de bedoeling betreffende procedure in oktober op te starten. De afdeling Strategie en Coördinatie (ASC) staat in voor het geheel van (de afhandeling van) de aanbestedingsprocedure. Dit omvat zowel het voortraject, de eigenlijke aanbestedingsprocedure als de opvolging van de uitvoering van de opdracht.

Beschikbare documenten:

Volgende informatie zal ter beschikking worden gesteld aan de consultant, hetzij als bijlage bij het bestek, hetzij op de relevante website, hetzij elektronisch op te vragen bij het departement, hetzij zelf elektronisch op te zoeken :

Voor het opstellen van de offerte:

- Convenant met het Orpheus Instituut voor de periode 2013-2016;
- Beleidsbrieven en beleidsnota's (zie <http://www.ewi-vlaanderen.be/ewi/beleid/bevoegdheden> of <http://www.vlaanderen.be>, luik "Vlaamse Regering" of op de website van het Vlaams Parlement);
- Vorige evaluatierapport: Evaluatie van de wetenschappelijke onderzoeksopdracht van het Orpheus Instituut (zoals uitgevoerd door het Orpheus Research Centre in Music – ORCiM), 2012, IDEA Consult; (zie ook [http://www.ewi-vlaanderen.be/sites/default/files/bestanden/Evaluatie%20\(wet%20opdracht\)%20Orpheus%20Samenvatting.pdf](http://www.ewi-vlaanderen.be/sites/default/files/bestanden/Evaluatie%20(wet%20opdracht)%20Orpheus%20Samenvatting.pdf));
- Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid en de wijzigingen aan betreffend decreet: <http://www.codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024483¶m=inhoud>;
- Resoluties Vlaams Parlement;
- Parlementaire vragen en bijhorende antwoorden;
- Informatie over het Orpheus Instituut via de website www.OrpheusInstituut.be.

Bij de plaatsing van de opdracht (of later):

- Strategisch plan 2013-2016;
- Jaarlijkse begroting;
- De jaarrapporteringen van het Orpheus Instituut inclusief financiële verslagen;
- Documenten i.v.m. advies IF;
- De statuten van het Orpheus Instituut;
- De zelfevaluatie (ex ante en ex post luik) opgesteld door het Orpheus Instituut (met inbegrip van het ontwerp van strategisch plan 2017-2021);
- Relevante beslissingen van en nota's/mededelingen aan de Vlaamse Regering;
- Andere relevante documenten.

10. Gebruik en verspreiding van de resultaten van de evaluatie

Cf. de communicatiestrategie betreffende beleidsevaluaties (zie <http://www.ewi-vlaanderen.be/ewi/wat-doen-we/beleidsevaluatie>).

11. Afspraken gemaakt met het Orpheus Instituut na overleg

De bedoeling van het overleg is het (ontwerp van) plan van aanpak toe te lichten aan het voorwerp van de evaluatie en verder om een aantal praktische afspraken te maken.

Het overleg met het Orpheus Instituut vond plaats op 19 oktober 2015. Het (ontwerp van) plan van aanpak werd daartoe d.d. 13.09.2015 aan het Orpheus Instituut bezorgd. Op het overleg werd het volgende afgesproken:

1. Het dient benadrukt en verduidelijkt dat het hier om de evaluatie van de uitvoering van de wetenschappelijk opdracht van het Orpheus Instituut gaat en niet over de evaluatie van het Orpheus Instituut als een geheel. Uiteraard kan de wetenschappelijke opdracht niet los gezien worden van het Orpheus Instituut maar waar mogelijk moet duidelijk gefocust worden op de uitvoering van het wetenschappelijk luik. Dit luik is ruimer dan enkel de subsidie verstrekt vanuit de minister bevoegd voor wetenschapsbeleid maar is ook beperkter dan het gehele Orpheus Instituut. Het ontwerp plan van aanpak werd in deze zin ook aangepast.
2. Daarnaast wordt benadrukt dat ernaar gestreefd wordt dat de evaluatie zo veel mogelijk in verhouding staat tot de financiële impact van het voorwerp van de evaluatie.
3. Beide delen van de verwachte zelfevaluatie dienen bij voorkeur opgesteld te worden in het Engels en dit ten behoeve van het panel van internationale experts. De voorgestelde timing wordt als volgt aangepast:
 - oplevering van het ex post luik tegen half januari 2016;
 - oplevering ex ante luik tegen eind februari 2016 (streefdatum).

De rest van de timing wordt hier waar nodig ook aan aangepast.

4. Wat het panel van experts betreft, lijkt het aangewezen om zeker een plaatsbezoek te organiseren. Het Orpheus Instituut mag voorstellen voor mogelijke experten formuleren. De uiteindelijke beslissing m.b.t. de samenstelling van het panel van experts wordt door de stuurgroep genomen.
5. De benchmark die verplicht is volgens het convenant, heeft duidelijk een minder grote prioriteit binnen deze evaluatie aangezien er reeds een benchmark zal worden uitgevoerd n.a.v. de evaluatie door het Departement Onderwijs en Vorming.
6. De bibliometrische analyse die verplicht is volgens het convenant heeft duidelijk een minder grote prioriteit binnen deze evaluatie aangezien de specificiteit van de instelling en het veld een klassieke bibliometrische analyse weinig zinvol maakt. Indien deze analyse wordt uitgevoerd, dient deze rekening te houden met deze specificiteit van de instelling en het veld en dient er bijgevolg overgegaan te worden tot een alternatieve vorm van bibliometrische analyse.
7. Het voortgangsrapport waar sprake van is in het convenant, wordt vervangen door/verwerkt in de zelfevaluatie. Deze dient dus niet nog eens apart opgeleverd te worden.
8. Het Orpheus Instituut bekijkt of zij nog documenten ter beschikking heeft die relevant kunnen zijn voor de evaluatie en maakt deze asap over aan het Departement EWI

Bijlage 1

Zelfevaluatie op te stellen door het Orpheus Instituut

De evaluatiepraktijk die het Departement EWI hanteert, voorziet standaard in het opstellen van een zelfevaluatie door “het voorwerp van de evaluatie”. De zelfevaluatie bestaat zowel uit een terugblik (ex post luik van de zelfevaluatie) als een vooruitblik (ex ante luik van de zelfevaluatie).

Aangezien het Orpheus Instituut jaarlijks omstandig rapporteert, is het dan ook de bedoeling om de zelfevaluatie op een zo hoog mogelijk aggregatieniveau te houden. Bovendien is al voorzien dat de jaarlijkse rapportering zo wordt opgesteld, dat een maximum aan informatie gebundeld wordt voor de evaluatie.

Om het opstellen van de zelfevaluatie te vergemakkelijken, werd een lijst van een beperkt aantal vragen opgesteld die het Orpheus Instituut als richtsnoer kan hanteren om de verwachte zelfevaluatie op te stellen. Concreet wordt dus verwacht dat een coherente reflectie en vooruitblik wordt opgesteld waarbij men de vragenlijst als hulpmiddel kan gebruiken.

De bedoeling van deze zelfevaluatie is om het Orpheus Instituut toe te laten een ex post reflectie t.a.v. de afgelopen periode (periode 2012 t/m 2015) op te stellen en op basis hiervan ook aantal krachtlijnen uit te zetten voor de toekomst (vooruitblik; vanaf 2017 en minstens tot 2021).

Bij het opstellen van de gevraagde zelfevaluatie, kan - waar mogelijk en nuttig - altijd verwezen worden naar al bestaande documenten of beschikbare gegevens (uit jaarverslagen, op de website, andere rapportering, enz.). Het is NIET de bedoeling dergelijke informatie te reproduceren.

Bij het beantwoorden van de vragen dient eveneens rekening gehouden te worden met de krijtlijnen van de evaluatie, meer bepaald dat de evaluatie zich toespitst op de uitvoering van de wetenschappelijke opdracht van het Orpheus Instituut.

1. Inhoud van de ex post evaluatie (periode 2012¹³-2015)

- 1) Op welke wijze heeft het Orpheus Instituut in zijn beleid rekening gehouden met de resultaten van de vorige evaluatie?
- 2) Welke lessen heeft het Orpheus Instituut zelf getrokken uit de vorige evaluatie (2012) en op welke wijze werden deze getrokken lessen geoperationaliseerd?
- 3) Hoe is de eigen werking en governance geëvolueerd en dit i.h.b. t.o.v. de voorgaande (beheers)periode?
- 4) Kunnen er in relatie tot (de antwoorden op) voorgaande vragen aandachtspunten/verbeterpunten worden gemeld en zo ja, welke?

¹³ Het laatste jaar van de vorige beheersperiode wordt m.a.w. mee in rekening gebracht.

- 5) In welke mate werden de vooropgestelde doelstellingen gerealiseerd? In welke mate mag verwacht worden dat deze doelstellingen gerealiseerd zullen worden tegen het einde van het convenant (eind 2016)?
- 6) Welke resultaten heeft de investering van de Vlaamse overheid opgeleverd en dit zowel voor het Orpheus Instituut zelf, voor Vlaanderen als voor het internationaal onderzoeksdomein in de periode vanaf 2012 en waarom?
- 7) In welke mate zijn de middelen van de Vlaamse overheid (EWI) noodzakelijk voor het Orpheus Instituut voor het bereiken van deze resultaten?
- 8) Welke samenwerkingsverbanden met actoren in het veld (in Vlaanderen en daarbuiten) werden tot stand gebracht en wat was hun (strategisch) belang? Welke synergiën met actoren in het veld werden volgens het Orpheus Instituut gerealiseerd?
- 9) Welke zijn volgens het Orpheus Instituut de sterkste/zwakste prestaties (bv. met betrekking tot de prestatie-indicatoren maar ook ruimer en meer algemeen) die werden neergezet en waarom?
- 10) In welke mate vervult het Orpheus Instituut een voor het beleid unieke rol en waarom?
- 11) Andere suggesties/opmerkingen voor wat betreft de beschouwde periode?

2. Ex ante evaluatie (periode 2017-2021)

- 12) Welke verbeterpunten ziet het Orpheus Instituut op het vlak van organisatie (zowel bij het Orpheus Instituut als wat betreft de ondersteuning van en samenwerking met de Vlaamse overheid (EWI))?
- 13) Welke knelpunten erkent het Orpheus Instituut voortkomend uit het convenant en hoe kunnen deze worden weggewerkt?
- 14) Welke zijn volgens het Orpheus Instituut de sterke en zwakke punten van het Instituut en hoe kunnen deze naar de toekomst toe respectievelijk sterker benut of weggewerkt worden?
- 15) Welke zijn volgens het Orpheus Instituut de opportuniteiten en bedreigingen voor de toekomst en hoe kunnen deze respectievelijk worden benut of omzeild?
- 16) Geef uw visie wat betreft de toekomstige missie en strategische uitgangspunten en doelstellingen van het Orpheus Instituut.
- 17) Geef uw visie m.b.t. het huidige beleid op het vlak van Economie, Wetenschap en Innovatie en welke rol het Orpheus Instituut daarin zou kunnen spelen.
- 18) Welke wijze van rapportering t.a.v. de Vlaamse overheid (EWI, eventueel samen met O&V) en welke opvolging en jaarlijkse beoordeling door de Vlaamse overheid ziet het Orpheus Instituut als aangewezen? (Bijvoorbeeld in termen van performantie-indicatoren, te behalen resultaten, financiële rapportering, enz.). Op welke wijze zou de doelbereiking en impact van het Orpheus Instituut in de toekomst kunnen worden opgevolgd en waarom?

- 19) Welke samenwerkingsverbanden met actoren in het veld (in Vlaanderen en daarbuiten) worden naar de toekomst toe strategisch belangrijk geacht en zijn al in het vooruitzicht gesteld? Welke synergiën met andere actoren in het veld zijn volgens het Orpheus Instituut al dan niet aangewezen?
- 20) Andere suggesties en opmerkingen wat betreft de toekomst?

Documentatie minimaal toe te voegen als bijlagen¹⁴:

- Beleidsplan(nen) periode 2012-2016, inclusief alle eventuele werk-/jaarplannen voor betreffende periode.
- Jaarverslagen ingediend ter verantwoording van de jaarlijks toegekende middelen.
- Lopende, afgelopen en te verwachten samenwerkingsovereenkomsten.
- Resultaten van eventuele bevragingen, enquêtes, analyses, evaluaties, impactmetingen, enz.

¹⁴ En dit voor zover niet al bezorgd aan de bevoegde overheid.